

Abiturient Liisa Kams: „Eliidi aeg on ammu täis tiksunud.“

Postimees-online avaldas 28. oktoobril Viimsi Kooli abituriendi Liisa Kamsi pöördumise peaministri ja kaasmaalaste poole teemal: kas riigiametnike ja valitsusjuhi suur palgatõus on praeguses olukorras ikka moraalne ja asjakohane?

„Olete kaheksandat aastat võimutoolil: järjekorras teine pikaageisim peaminister Euroopas. Minu arvates on Teil piisavalt põhjalik kogemus mõistmaks, et Eestis valitseb vähemalt nüüdseks elitaardemokraatia. Samas öeldakse, et see eeldab rahva usaldust ja lojaalsust. Ilmselt näeb igaüks, et meie väikses riigis see pigem puudub. Mida sellest siis välja lugeda? Valed otsused? Ehk on eliidi aeg ammu täis tiksunud?“ pöördub abiturient Liisa Kams peaminister Andrus Ansipi poole.

Autor toob näiteid Ansipi arvamustest 2014. aasta riigieelarve kohta, mis kõik kutsuvad üles kasinusele, vastutustundlikkusele ja realistikkusele.

Kams meenutab, et Ansip ise kavatses samas endale ju 30-protsendist palgatõusu (tõus 1200 eurot – *Toim.*); see tõstab palga 5200 euroni kuus, mis on suurim kavandatud palk peaministril 1992. aastast. „Isegi 2008. aastal oli Teie palk 4834 eurot. Äkki oleks tuleval aastal rohkemgi, kui 5200 eurot poleks seaduse järgi lubatud kõrgeim piir?“ küsib abiturient peaministrilt.

„Ehk on tegu minupoolse teema ülepaisutamise, kuid kuskil jooksevad taluvuse piirid ja see oli küll viimane piisk karikasse. Isiklikult teeksin pakkumise suurendada riigiametnike palku äärmisel juhul kooskõlas haridustöötajatega ehk maksimaalselt 11 protsenti,“ märgib Kams Postimehe arvamusportaalis.

Selleks, et edaspidi ei satuks Riigikogusse ja valitsusse ülemäära palju pingisoojendajaid ja palganõudjaid, teeb Kams ettepaneku muuta seadust. Esiteks soovib ta, et erakonnasiseseid valimisi korraldagu erapooletu asutus, näiteks Vabariigi Valimiskomisjon, sest nii saaksid erakonda juhtima need, kes on töökad ja realselt selleks vaeva näinud, mitte tavalised poliitbroilerid.

riigikoguliiget. Selle asemel võiks seal olla näiteks 51 inimest.

„Seega kutsun kõiki üles tõstatama avalikult eelmainitud punkte. Arutlegem asja meedias, saatkem kirju valitsusse ja seiskem oma õiguste eest! Meil on vaja üles näidata aktiivsust – ka minul kui 17-aastaselt pole ükskõik. Rahvas juhib demokraatlikku riiki,“ lõpetab Liisa Kams oma ajalehes ilmunud pöördumise.

Kuid noore julge arvaja kohta tundis omalt poolt huvi ka Tallinna Televisioon, kes Postimehe arvamusportaalis ilmunud südika tütarlapse sõnavõtust innustus ning ta oma stuudiosse kutsus. 29. oktoobril andis Liisa Kams intervjuu Tallinna Televisiooni ajakirjanikule Mari Torgale, rääkides suuremast vajadusest kodanikke riigiellu kaasata ja sellest, et Eesti inimesed peaksid olulistel teemadel julgemalt sõna võtma ja avaldama survet Riigikogule ning valitsusele.

„Kui kodanikud näevad, et asi on valesti ega toimi, siis tuleb teha häält ja tuleb ise asju muuta. See on reaalne ainult juhul, kui me ise seda tahame ja midagi selle nimel teeme. Sellepärast, et midagi ei muutu, kui ma jäängi üksikuks hääleks kõrbes,“ möönis Kams.

Ta avaldas lootust, et see põlvkond, kes on üles kasvanud iseseisva Eesti Vabariigi ajal, on nüüd piisavalt julge avaldama oma arvamust ja välja astuma, kui näeb, et midagi on valesti.

Kesknädal tunnustab, et ka noorema põlvkonna esindajad hakkavad tasapisi välja tulema ja Eesti asjade, s.t oma isikliku tuleviku kohta midagi tõsiseltvõetavat arvama. Noorte aktiviseerumist näitasid pisut ju ka äsjased

kohalikud valimised – poliitikasse ilmusid uued näod ja uued ütlejad.

Kn

INTERVJUU TALLINNA TELEVISIOONILE: Liisa Kams (vasakul) ja Mari Torga.
Kaader: Virgo Kruve

Teiseks tuleb Kamsi sõnul kindlasti panna piirid sellele, kui palju tohib üksikindiviid annetada raha erakonnale. Kolmandaks arvab Kams, et meil pole vaja ülal pidada 101

Tallinna tasuta sõit ei ole 23 eurot juudaraha!

Valimiste-eelne poripildumine sai läbi. Kadusid mannetult kujundatud uhke olemise plakatid ja teleklaamid, mis paradoksaalselt käisid kõrvuti laste ja vaeste perede heaks annetuste lunimisega.

EVE OSA
tallinlane

Porikuu viimasel päeval ilmus Delfisse tormi veeklaasis tekitanud artikkel. Eesti Päevalehe

ajakirjanik Rein Sikk, kelle kirjutisi seni olin kõrgelt hinnanud, süüdistas Eesti pealinna valdadest elanike äratõmbamises. Ja ennast pealinna mõllinud inimesi nimetas Keskerakonnale 23 euro eest end maha müünud reeturiteks. Rein Sikk: „Transpordipräänik näitab, et Eesti inimene võib küll pisarsilmil laulda koduküla kasesalust, mida ta iial ei jäta, aga tegelikult piisab 23 eurost, et aadetest loobuda. Nii palju maksab Tallinna ühistranspordi kuukaart, elukoha vahetamise peamine ajend. Rahvastikuränne või rahvarõöv, veider on see, et rõõvitavad näivad õnnelikud. Nad said midagi tasuta.“

Minus ja mu tutvusringkonnas tekitas selline suhtumine sügavat hämmeldust. Inimesed, kes seni olid pigem Keski-vastased, ütlesid otse välja, et Sikk on kas sassi kamminud või väga hästi kinni makstud. Niisamuti arvasid rohkem kui tuhat kommentaarilugejat, kes Delfis artikli mõtte vastu hääletasid (poolt oli sadakond).

Jah, tõsi on, et aasta algusest on Tallinna elanike arv suurenenud 10 000 inimese võrra. Ja et see lööb rahvast kaotanud omavalitsuste rahakotti suure augu. Ent kuidas saab tõsimeeli arvata, et keegi ühe kuu tasuta bussisõidu eest tallinlaseks hakkab? Aastas on ju 12 kuud. Aasta peale hoiab üks inimene kokku 12 x 23 = 276 eurot. Ent inimesed ei ela harilikult ükski, vaid neil on pere. Tüüpiline neljast inimesest (kaks palga-

teenijat, kaks veel ülalpeetavat täisikka jõudnut) koosneva pere kokkuhoid on aastas niisiis juba 1104 eurot. Tasutabussisõidukõrval pakub Tallinn palju muidki hüvesid... Kui palju on selliseid inimesi ja peresid, kelle jaoks isegi 23 eurot EI OLE kaugeltki väike raha! Need, kelle jaoks see on väike raha, paraku bussi, trolli või trammiga EI SÕIDA.

Koondmõtteid kommentaariumist, millele ka mina kahe käega alla kirjutan.

„Miks lugupeetud ajakirjanik ei muretse nende pärast, kes Eestist lahkuvad. Neid on juba rohkem kui 100 000. Seda kõike vaatab pealt juudaseeklite eest kohalik „eliit“ ja riigi valitsus, presidendini välja. Kui kõik on läbi, siis need juudad kolivad Hispaaniasse oma villadesse

ja, nagu öeldakse, viimane kustutab tule.“

Puutepunktis just oli selline lugu. Riiklikul tasemel kaotati hiljuti soodustusi invaliididele ja puudega inimestele. Invaliid käib tööle, kolm tundi päevas ja kogu raha läheb bussipileti peale! (Lümanda vald) See riik paistab olevat huvitatud sellest, et tappa rahvas puhtfüüsiliselt võimalikult kiiresti maha.

Vallad vigisevad, et Tallinn paha. Aga miks nad siis ise midagi ei tee, et inimesed jääksid? Ainult oma ametnike tahetakse iga hinna eest palgal hoida. Haldusreform on seni tegemata!

Sel juhul, kui omavalitsusele laekuks raha minu töökoha järgi, ei keelaks keegi ju ka sellel omavalitsusel, kus ma siis niioelda magamas käin, meelitada omale firmasid, kus tööle

käia. Ehk jääks ära pendelrännne ja minagi saaksin oma vallas tööl käia?

Kui keegi kirjutab end pelgalt 23-eurose kuusäästu pärast pealinna sisse, on ta lammis. Kui inimene teenib aastakümneid ainult miinimumpalka, ei pruugi ta olla lammis, vaid väga vajaliku töö tegija. Keegi peab ju tegema ära kassapidaja või hooldaja või veel mõne alahinnatud, kuid vajaliku ja raske töö. Ja see keegi peab saama oma palgast ära elada. Kes neid töid tegema hakkavad, kui me kõik hakkame tegema niinimetatud tarka tööd: vahendama, äritsema, suhteid korraldama, kombineerima, reguleerima?

Loe edasi lk 3

Juhtkiri

Mida tähendab mõiste kodumaa?

JEKATERINA FEDKINA
Tallinna Ülikooli riigiteaduste üliõpilane

Olen tihti mõtisklenud: mida sisaldab sõna *kodumaa*? Lapsepõlvest peale õpetati meid kodumaad armastama ning loomulikult olema kodumaa üle uhke (üha sagedamini kohtangi inimesi, kes tõesti soovivad olla Eesti üle uhked). Tundubki iseenesestmõistetav armastada ja kaitsta kodumaad, tunda uhkust selle üle, mida oled harjunud pidama kodumaaks. Kuid ikkagi: mis annab sisu sellele mõistele?

Kas peame kodumaaks seda maa-ala, mis on ümbritsetud riigipiiriga? Olen sündinud Nõukogude Liidus, kuid nüüd saame sellest ajast lugeda ainult ajalooõpikutest. Piirid muutuvad ja piiripunktid on kaardil täpsemini tähistatud. Nii et osaliselt võiksime järeldada, et kodumaa mõiste ei piirdu ainult maa-alaga. Ehk saame kodumaaks pidada loodust? Me näeme seda Eesti tammedes, kaskedes, mändides, jõgedes. Ta on igalpool lähedane: oma hõngu ja õitsengu poolest, päikeseloojangu ja -tõusu poolest. Kuid samas on meie naaberriikide loodus meie omaga sarnane. Polegi siis enam midagi edasi rääkida, kuna ka naaberriikide loodus on vaieldamatult ilus. See tähendab, et kodumaaks ei saaks pidada ka loodust.

Võimalik, et kodumaa on see, kus oleme saanud endale kodakondsuse? Inimene võib olla oma riigi patrioot, kuid kui peaks juhtuma, et tema õigused on valitsuse poolt mingil määral riivatud, võib ta suhtumist riigisse muuta. Seda ka põhjusel, et kui inimene on sündinud ühes riigis, aga üles kasvanud ja kodakondsuse omandanud kusagil mujal, võis algul tunduda kõik sobiv ja hea, kuid ühteaegu toob aeg kaasa muudatusi. Ja see inimene võib öelda, et seda riiki, kus ta on üles kasvanud, ei pea ta enda kodumaaks, ta on sündinud mujal. Siin hoiab teda kinni näiteks hea töökoht. Ja kui ühel päeval tal seda head töökohta enam ei ole, sõidab ta sinna, kus tunneb ennast kui kodumaal. Mida rääkida veel nendest, kes omavad kahe- või kolmekordset kodakondsust? See tähendaks, et neil on kas kaks või isegi kolm kodumaad. Tundub üsna ebaloogiline olevat.

Kodumaa – see on rahvas meie ümber?! Kodumaaks saame pigem arvata neid inimesi, kes esindavad teatud rahvust ja mentaliteeti. Siinkohal tooksin näite elust enesest. Juhtusin tänaval silmitsi olukorraga, kus tumedanahalisel mehel oli halb hakanud ja ma läksin talle kiiremas korras abi osutama, kuid oli selge, et ilma kiirabita ei anna olukorda päästa. Et mu mobiiltelefoni aku oli tühjaks saanud, palusin möödaminejat kutsuda kiirabi. Vastus temalt tuli üsna teravasõnaline, ning ta keeldus abistamast inimest, kellel on temast erinev nahavärv. Niisugune suhtumine võtab sõnatuks! Sellised inimesed võivad olla minuga samast rahvusest ja sama mentaliteediga, kuid samastuda nendega ma ei sooviks. Järelikult, kodumaaks ei saa otseselt pidada ka rahvast, kellega koos elame.

Kas kodumaa-armastus erineb kuidagi armastusest inimese vastu? Kuidas hakkate suhtuma inimesse, keda armastate, kuid kes pöörab teile kogu aeg selja, teeb näo nagu teid ei oleks olemaski? Vahest lahendab ta enda probleeme teie arvel? Kas selline suhtumine oleks teile meeltemööda? Kui kaua suudaksite sellist inimest armastada ja andestada talle spekulatsioonide tunnetega? Mis juhtub nende lastega, kelle eest vanemad ei hoolitse? Vastus sellele on ilmne: ema ja isa kaotavad vanemaõigused. Või jooksevad nende lapsed kodunt minema. Oleme tähelnud ka "ajude äravoolu" välismaale. Sellise otsuse vastu võtnud inimesi ei saa nimetada argadeks ja rumalateks, kes jooksevad enda kodumaalt ära, kartes silmitsi olla mingite probleemidega. Mõned tunnevad ennast kusagil välismaal paremini kui kodumaal.

Igahel on oma kodumaa. Minu jaoks on kodumaa paik, kus olen sündinud ja üles kasvanud. Koht, kus elavad mu vanemad ja lähikondsed. Kodumaal veetsin lapsepõlve, siin leidsid aset mu elu tähtsad ja vähemtähtsad sündmused. Ajapikku muutub kõik meie ümber. Lapsepõlv möödub, osa inimesi lahkub meie elust. Võimalik, et need lapsepõlvekohad, kus sai veedetud palju aega, pole enam need, mis nad olid kunagi varem. Pidevalt uuenevas ühiskonnas jääb alles väga vähe sellest, mis oli kunagi meie ümber. Hiljuti puutusin kokku enda lapsepõlveraamatutega. Neid lugedes ja tundes lehekülgede erilist hõngu, sattusin korra tagasi aega, mida võib nimetada mu lapsepõlve kodumaaks.

Meis kasvab tulevik ning me peame looma kodumaad oma lastele. Meie endi kodumaa jääb alati meie südamesse ning mitte miski ei saa seda ära võtta.

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee 6 273 465

Toimetuse käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

NÄDALA NUPUD

Kivimägi valetas ema surmast häälatesaagi nimel

Järgmist linnavalitsust moodustav Pärnu linnaeape Toomas Kivimägi valetas väärikate ülikooli kuulajatele, et tema ei vajanud ema mattes matusetootust, aga tegelikult maksis linnavalitsus talle selleks 5000 krooni, kirjutas Pärnu Postimees.

Enne valimisi toimus väärikate ülikoolis linnaeapekandidaatide debatt. "Seal tuli jutuks matusetootus ja Kivimägi pooldas vajaduspõhist toetust. Ta ütles, et toetada tuleks neid inimesi, kes seda tõesti vajavad, ja lisas, et kui tema oma ema mattis, siis tema näiteks ei vajanud matusetootust," teatas väärikate ülikooli kuulaja Malle Ülas Pärnu Postimehe toimetusele.

Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna linnaeapekandidaat Heldur Paulson otsustas seepeale Kivimägi sõnu kontrollida ja saatis linnavalitsusse teabenõude. Vastuseks küsimusele, kui palju on Kivimägi saanud toetusi sel ajal, kui ta on olnud Pärnu linnaeape, vastas linnavalitsuse pearaamatupidaja Karin Holland: "Toomas Kivimägile maksti detsembris 2009 matusetootus summas 5000 krooni (319.56 eurot)."

Ülase sõnul on see jutt, mida Kivimägi väärikate ülikoolis rääkis, lausvale. „Siit tekib vaid küsimus: mis ta veel meile valetanud on või tulevikus valetab?“ küsis Ülase.

"Ükskõik kelle surm on alati äärmiselt hell teema. Ja ega Pärnu Postimees olekski seda üles võtnud, kui Kivimägi poleks 400 inimese ees avalikult vassinud," kommenteeris Pärnu Postimehe peatoimetaja Peeter Raidla põhjust, miks selline artikkel avaldati.

Säärase vale ilmsikstulek näitab Kesknädala hinnangul Kivimägi suhtumist eakatesse, kellele justkui võib mida tahes rääkida. Nüüd siis sai Kivimägi äärmiselt piinliku vahelejäamise kaudu teada, et eakate seas on teraseid inimesi, kes on võimelised tänu oma elukogemusele vaelevorste läbi nägema. Pärnu linnaeapeks ei sobi niisugune, kes lootis inimestele oma ema surma kohta valetades teenida rohkem valijate hääli. Juhul kui Kivimägil on pisutki väärikust ja vastutustunnet, peaks ta loobuma oma kandidatuurist linnaeape ametikohale.

Kellele on tähtis WC-paber, kellele väljaränne

Kohalike valimiste järel tegid Tallinna linnaeape Edgar Savisaar ja abilinnapea Mihhail Kõlvart järelepärimise 132

Tallinna lasteaiade direktorile. Linnajuhtid soovisid teada, kuidas ja miks on sel aastal tekkinud lasteaiades probleem lapsevanematelt WC-paberi (pildil) nõudmise kohustusest.

Oma vastuses Tallinna Haridusameti juhatajale Andres Pajulale kinnitasid 122 lasteasutuse juhid, et nende lasteaiades lastevanematelt WC-paberi toomist ei nõuta.

Ülejäänud kümne lasteasutuse juhtide väitel ostetakse WC-paberit eelarveliste vahendite eest, kuid osa rühmi on kogunud lapsevanematelt tualettpaberit (mitte kohustuslikult) järgmistel põhjustel: a) sõimelastel on sageli nohu, mistõttu on palutud lastevanematel oma lapsele kaasa anda ühekordset taskurätikut. Osa on neid toonud, teised aga töid omal soovil pehmet WC-paberit, kuna see on odavam; b) paljud vanemad on koosolekul abi pakkunud ja toonud igasugust paberit, sh WC-paberit; c) tihti kasutatakse WC-paberit ka ninapühkimiseks, tegevuste käigus juhtunud äparduste likvideerimiseks jm. Õue või õppekäigule minnes on õpetajatel samuti kaasas paberirull, mis seisab ka rühmade garderoobides põhimõttel: kel tarvis (sh lapsevanemad ise), see võtab ja kasutab; d) kuna aastaid tagasi on vanematelt WC-paberit küsitud, on nad seda ise toonud n-ö vanast harjumusest.

Pajula vastas oma kirjas linnajuhtkonnale, et tehakse kõik,

et edaspidi enam see teema ei tõstatuks.

„Samas pean märkima, et ajakirjanik Urmet Kook väitis meile, et ta pole öelnud selles saates (ETV linnaeapekandidaatide debatt 19. oktoobril – Toim.), et olen pidanud oma lapse lasteaiades viima WC paberit. See on seal alati olemas olnud,“ lõpetas Pajula.

Seega seda pehmet paberit kasutatakse lasterühmades igasuguseks otstarbeks: ninapühkimiseks, pisarate kuivatamiseks, äparduste likvideerimiseks jmt. Selgus ka, et viie lasteaiarühma tualettpaberi kulu kuus (koos kuluga WC-s) on keskmiselt 80–90 rulli. Lapsevanematelt tuleva lisapaberi abita tuleks seada paberi kasutuslimiit. Seoses arusaamatuse tõusmisega lasteaiades on

mõnes lasteaias õpetajad otsustanud lastevanemate käest abi mitte vastu võtta.

Kesknädal arvab, et juu Eestis on niivõrd muretu ja õnnelik, et paremerakondade ja neid toetavate ajakirjanike meelest, kes teema tõstatasid, muid probleeme peale WC-paberi meie inimestel ei olegi.

Keskerakonna arvates jäid seetõttu debattides põhjalikumalt käsitlemata palkade, töökohtade ja väljarändega seotud teemad.

Ja huvitav, miks riigikontrolör Alar Karis sel nädalal just väljarände kui Eestile tõelise ohu probleemiga välja tuli ega tõstatanud üldse Randperele, Anveltile ja Krossile nii olulisena tundunud WC-paberi teemat?

HIIBUSE NÄDAL

Gruusia: liisk on langenud

Mäletame veel üsna hästi, kui agressiivselt käitus Gruusia endine president Mihheil Saakašvili, võimu Eduard Ševardnadzelts ära võttes. Talle anti tollal paljudi andeks, sest uus mees kehtastas enamiku grusiinide ning lääneriikide arvates oma maa ja rahva tulevikku ja unistusi, mille täitumise algtoukeks sai Roosirevolutsioon.

ENN EESMAA
Riigikogu väliskomisjoni aseesimees

Tõele au andes – esialgu läski üsna hästi. Saakašvili suutis Gruusia hüvanguks teha nii mõndagi. Ta alustas riigieelarve tasakaalustamisest, mis selle riigi jaoks oli erakordne ülesanne. Tema ettevõtlikkust riigis lohkava korruptsiooni ohjeldamiseks kiitis oma mulduses raportis ka Gruusiat iseisvussaastatel sadade miljonite dollaritega abistanud Maailmapank. Saakašvili püüdis nüüdisajastada kohtusüsteemi ja tegeles aktiivselt haridusreformiga, kuid oma hiljutises liigutavas lahkumiskõnes pidi kinnitama, et ei suutnud alustatud lõpule viia. Riigipead on karmilt kritiseeritud autoritaarsuse ja diktaatorile omaste töövõtete pärast. Saakašvili, keda vaatamata saavutustele korduvalt süüdistati Gruusia eliidi korruptsiooni mahitamises, on kaotanud suure osa oma kunagisest üsna kõrge mainest lääneriikide liidrite silmis. Ta kärpis meediavabadust, lasi vangistada oma poliitilisi vastaseid ja ajakirjanikke. See kõik ei käi kuidagi kokku liberaalsete vabadustega.

Gruusia euroopalikud valimised

Hiljutised valimised tõestasid, et meist paljude ettekujutus tänasest Gruusiast pole kaugelki adekvaatne. Üllatuseks osutub madal valimisaktiivsus – vaid 46,6%. Osalt oli nii kindlasti selletõttu, et edaspidi on Gruusia tunduvalt vähem presidentaalne, seda rohkem vormiliselt aga parlamentaarne, sisuliselt peaministri juhtida olev vabariik.

Meie jaoks on peamine, et Gruusia valimised tunnustati euroopalikeks ja vabadeks kõigi rahvusvaheliste vaatlejate poolt. Järelikult on Gruusia jaoks liisk langenud. Mis on nende jaoks Rubico ja selle ületamine nüüd, mil Caesar on teada?

Koos uue riigipeaga algab uus etapp selle riigi ajaloos. Presidendiks valitud 44-aastane, täna juba valitsusjuhi esimeseks asetäitjaks tõstetud Giorgi Margelašvili pole kaugelki vaid peaminister Bidzina Ivanišvili toasoojas kudemist harrastav vähemõjus liitlane, vaid kõrgeltkoolitatud filosoofiadoktor, kes alles hiljuti pidas haridusministri ametit. Erakonna Gruusia Unistus kandidaat sai 62,2% häältest, mis tagas talle võidu juba esimeses valimisvoorus. Temast jäid kaugele maha nii endine parlamendispiiker, Saakašvili erakonna kandidaat Davit Bakradze Ühinenud Rahvuslikust Liikumisest, kui ka Gruusia andekamaid naispoliitikuid, kahel korral koguni riigipea kohusetäitja ametit pidanud Nino Burdžanadze. Tegemist oli ajaloolise valikuga – esimest korda vahetub riigipea valimiste tulemusena. President Giorgi Margelašvili vannutatakse ametisse järgmisel nädalal, 17. novembril.

Rahvas ootab Venemaaga suhete soojenemist

Juba täna on teada ka tulevase peaministri nimi, sest püstitas peaminister Bidzina Ivanišvili üllatuslikult teatas oma poliitilisel tähtsunnil erruminekust. Kandidaate sellesse ametisse oli vähemasti neli – neist värvikaim ning rahvusvaheliselt küllap tuntuim on endine tippjalgpallur, täna veel asepeaminister ja energeetikaminister Kahha Kaladze, keda vutisõbrad mäletavad nii Milano kui ka Genova klubi kaitserivistusest.

Ivanišvili ütles, et tema arvates peaks peaministriks saama keegi Gruusia praeguse valitsuse liikmetest. Ning peaminister pidas oma sõna. Ivanišvili mantlipärijaks saab senine siseminister Irakli Garibašvili, suhteliselt hiljuti poliitikasse tulnud Gruusias ja Prantsusmaal kõrgesti koolitatud mees. Ta erialaks on olnud rahvusvahelised suhted, mida Garibašvili peagi tippasemel harrastama ja Gruusia huvides arendama hakkab. Garibašvili töötas viis aastat Ivanišvile kuuluva Cartu panga järelevalvenõukogus ning teda peetakse miljardäri lähiringi kuuljaks. Mitut võõrkeelt valdav Garibašvili esindas paar aastat Gruusiat aukonsulina kalju riigis San Marinos.

Paljude arvates tähendas Ivanišvili ja Margelašvili võit kannapööret Gruusia suhetes Venemaaga. Esimesed väljajätklemiseks aga tõestavad peaaegu et vastupidist – Venemaa esindajaid ei kutsuta Gruusia riigipea ametissevannutamisele. Täna välisminister aga teatas pärast valimisi Genfis, et Tbilisi jätkuvalt nõuab Moskvalt separatistlike alade deokupeerimist. Seega pinged Abhaasia ja Lõuna-Osseetia pärast jätkuvad. Gruusia õnneks on mõningast edasiminekut kahe riigi kaubavahetuses – Venemaa impordib jälle Gruusia veine ja tervisevõtetel on endiselt menu.

UUED GRUUSIA TIPP-POLIITIKUD:

Peagi ametisse astuvad president Giorgi Margelašvili (paremal) ja peaminister Irakli Garibašvili (vasakul) annavad Gruusiale loodetavasti uue hingamise, mille kaasaevad paremad suhted Venemaaga.

Loodetavasti lihtsustub ka viisarežiim ning asjatundjatel on meele president Vladimir Putini lausung soovist jõuda täiemõduliste suhete taastamisele.

Paljudele üllatuseks pooldab koguni 68% grusiinidest tänase valitsuse senisest paindlikumat Venemaa-poliitikat. Küllap need inimesed uue presidendi poolt häälendasidki.

Bidzina Ivanišvili on kinnitanud, et ootab järgmisel aastal edasiminekut nii NATO kui ka Euroopa Liidu liikmelisuse osas. Võimalik, et paranevad suhted Venemaaga teevad need soovid reaalsemaks, kuigi elu ja ajalugu on näidanud, et suhetes Venemaaga peavad vähemad riigid üsna kindlalt pooli valima.

Eesti endiselt Gruusia tugev liitlane

Mis saab Saakašvilit? Kas panite tähele, mida Bidzina Ivanišvili sellele küsimusele vastas? Ta meenutas, et täna istuvad vanglas nii endine peaminister Merabišvili, eks-kaitseministrid Ahhalaia ja Kezerašvili, kriminaalajad on algatunud endise peaprokuröri ja Tbilisi linna pea suhtes. Täna valitsusjuht rõhutas, et poliitiline tagakiusamine

Saakašvilit ei oota, kuid paljud küsimused peavad vastuse saama. Neist rängim puudub kunagise peaministri Zurab Žvania tänini selgusetu surma juhtumit, samuti mullu mais toimunud ohvrirohkeid sündmusi mitmes Gruusia linnas. Mis saab Ivanišvilit? Ta on kinnitanud, et pöördub tagasi äriellu ning püüab jätkuvalt Gruusiat suunata vastavalt kahekümneks aastaks planeeritud kodanikuühiskonna arenguprogrammile.

Loodetavasti peab sellises muutusteaarengus vastu loodav koalitsioonivalitsus, sest Ivanišvili on lubanud konstruktiivset koostööd ka opositsiooniga. See tuleb raske, sest nüüd peavad parlamendisaadikud pidevalt ja aktiivselt sekkuma valitsuse otsustesse, sest presidendi pädevusraadius ju väheneb tunduvalt. Valitsus peab tegutsema otsustavalt tööpuuduse vähendamiseks, inflatsiooni pidurdamiseks, investeeringute ligimeelitamiseks ning ekspordi elavdamiseks.

Eesti positsioon, vaatamata Gruusia valimistulemustele, ei muutu. Toetame endiselt Tbilisi soovi Euroopa Liidule läheneda. Üsna hästi on alanud

Euroopa Liidu viisialoog Gruusiaga. Loodetavasti parafeeritakse sel kuul Vilniuse tippkohtumisel sügavat ja kõikehõlmavat vabakaubandusala sisalduv assotsiatsioonilepe Gruusiaga. (Sama loodame saavutada ka Moldovaga.) Ühtlasi oleme rõhutanud konkreetsete plaanide seadmist nende lepingute kiireks ja täiemahuliseks rakendamiseks. Teatavasti loodame, et Vilniuses allkirjastatakse ka Ukraina ja Euroopa Liidu vaheline assotsiatsioonileping.

Sedasama meilegi

„Valimistega said nad oma tormakast presidendist lahti. Siseminister ja kaitseminister pandi juba mõne kuu eest trellide taha. Neil on nüüd Gruusia unelm ja demokraatia.“
„Meilegi oleks just sedasama vaja.“
„Mida sa silmas pead?“
„Ikka unelmate demokraatiat.“

Pealtkuuldud jutt – Eesti mehed omavahel

Tallinna tasuta sõit ei ole 23 eurot juudarahaga!

Algus esilehel

Kui Savisaar pillub Tallinnas raha tulde ja rahvas elab paremini kui mujal Eestis, kus Ansip ei pillu raha tulde, siis tahaks parema meelega Savisaart ja tulde pildumist.

Inimesed, kui teil vähegi on alalhoiuinstinkti, siis Reformi aeg peaks olema igaveseks läbi, ja samuti nende inimeste aeg, kes on hetkel võimul. Kui me mitte midagi ja kapitaalselt ei muuda, siis meie riik hävib. Riik – see on rahvas, agarahvakäest ei küsi enam ammu keegi mitte midagi, see on rahva poolt juhitamatu riik. Ainus võimalus on valida Keskerakond Riigikokku, mis on natukene julgeolekurisk, aga parem olla kaks-

keelne riik (mida me olemegi) kui olla surnud riik. Pareml elada venelastega koos, lõpetada teineteise vihkamine ning võidelda õlg-õla kõrval murjanite ja tsurbanitega tulevikus, kui alluda hetkel teostatavale genotsiidipoliitikale ja vahtida suu ammuli, kuidas siia hakatakse migrante pum-pama, [---] kuidas lastetoetus on 19 eurot, aga miljardeid jagub igasugu infra ehitamiseks (tekib küsimus – kelle jaoks, kui me välja sureme?).

Nagu Edgar ütles: kui võimule tuleb KE, siis on tasuta bussisõit üle Eesti. Tallinna rikkus tuleb jagada ka väikestele valdadele, lisaks muuta palju seadusi, muuta kogu poliitikat. Ainus reaalne võim selleks on KE,

muud lootust Eestil pole. Kehvad valikud, aga nagu ütlesin, valikud on: kas väljasuremine või täielik võimuvahetus!

Ühelt targalt küsiti, miks vaesed on palju sõbralikumad ja hoolivamad kui rikkad? Tark käskis küsijal vaadata aknasse ja öelda, mida ta näeb. Too vastas, et räämas maja ees mängivad lapsi. Seepeale käskis tark mehel peegliisse vaadata ja öelda, mida ta seal näeb. Mees vastas, et loomulikult iseennast. Tark kostis seepeale: „No näed. Nii aken kui ka peegel koosnevad klaasist. Aga kui klaasile lisada hõbedat, siis näedki üksnes iseennast!“

Kommentaariid valis
Eve Osa

Kas IRL päästaks ka teisi Interpolis tagaotsitavaid?

IRL-i ministrite erakonna-kaaslase Krossi päästmise aktsioon on juba sepistamas valitsuskriisi. Ohus on kogu valitsuse tõsiseltvõetavus ja Eesti kui õigusriigi maine. Seepärast pöörab Riigikogu Keskfraktsioon peaministrilt aru tema hinnangu kohta Eesti senisele koostööle Interpoliga. Ansipilt palutakse ka selgitust, milline õiguslik tähendus on protesti esitamisel Eerik-Niiles Krossi (IRL) rahvusvaheliselt tagaotsitavaks kuulutamise suhtes.

„Interpol püüab koostöös liikmesriikidega tabada rahvusvaheliselt tagaotsitavaid isikuid ning on oma olemuselt poliitiliselt neutraalne organisatsioon,“ ütles Priit Toobal (KE). „2012. aastal Eestis toimunud Interpoli konverentsil rõhutas siseminister Ken-Marti Vaher, et tõhus koostöö on kestnud juba 20 aastat, mis tähendab, et Eestil on olemas tugevad partnerid.“

Ansip IRL-i peale Krossi (paremal) pärast kuri.

Toobel lisas, et IRL-i ministrid Vaher ja Reinsalu, aga ka Parts on asunud jõuliselt kritiseerima Interpoli ning seeläbi nii endiste siseministrite kui ka praeguse peaministri hinnangul politiseerinud Krossi rahvusvaheliselt tagaotsitavaks kuulutamist.

Peaministrilt oodatakse vastust küsimustele, mis puudutavad Eesti senist koostööd Interpoliga, isikute rahvusvaheliselt tagaotsitavaks kuulutamise mehhanismi ja õiguslikku tähendust protestile Krossi tagaotsitavaks kuulutamise suhtes. Veel tahavad keskerakondlased peaministrilt teada, millal Siseministerium plaanib esitada protesti ülejäänud üheksa Interpoli vahendusel rahvusvaheliselt tagaotsitava isiku suhtes ning kas kedagi neist kavatsetakse palgata tööle Kaitseministeriumisse vm riigiasutusse. **KE**

Kuidas ühendati jõud Savisaare kukutamiseks

Tõnis Erilaid meenutas 30. oktoobri Õhtulehes aegu, kui laulva revolutsiooni lõpupoole ühendasid Savisaare äärmuslikud vastased (kommunistid ja Eesti Kongressi aktivistid) oma jõud tema kui Rahvarinde-meelsusega valitsusjuhi kukutamiseks.

Erilaid kirjutab, et „väliseestlaste kroonikas on sellele pühendatud mõned napid read: „1990. aasta oktoobris (täpselt 30. oktoobril – T. E.) kohtusid eksilvalitsuse ministrid Enno Penno (peaminister) ja Mihkel Mathiesen (majandusminister) salaja Helsingis Indrek Toome, Toivo Kuldsepa ja Vardo Rumesseniga, kes soovisid arutada valitsuse üleandmist Eestisse. Eesti jätkuva okupeerimise tõttu läbirääkimised katkesid.“

Erilaid meelest väärivad selle salakohtumise osalised tähelepanu:

„Kompartei riismetele ehitatud ühendus Vaba Eesti, mille üks liidreid oli Indrek Toome (aga sinna kuulusid ka näiteks Siim Kallas ja Jaak Allik), sõitis ju koos eestikomiteelaste ühe liidri Vardo Rumesseniga aastateks salajaseks jäänud kohtumisele otse pärast Eesti Komitee kolmanda istungjärgu lõppu.“

Erilaid märgib, et levis aramus, nagu oleks nimetatud istungjärgul loovutatud liiga palju positsioone tollasele valitsusjuhile Edgar Savisaarele ja tema Rahvarindele.

Lühidalt – nii kommunistid kui ka Eesti Kongressi tegelased lootsid pagulasvalitsuselt salaja tuge leida ja Savisaare autokraatseks peetud valitsuse kukutamiseks volitusi saada, pakub Erilaid.

„Kohe pärast salakohtumist kutsusidki 4. novembril Vaba Eesti ja Eesti Komitee esindajad kõiki edumeelseid poliitilisi jõude (kaasa arvatud vene demokraadid) üles uue rahvusühitsuse valitsuse loomiseks, mille etteotsa asunuks Siim Kallas,“ lõpetab Õhtulehe ajakirjanik.

Vaata ka

* Rein Ruutsoo „20 aastat ühest avantiürist. 4. november 1990: kelamlaste-enamlaste vandenõu“ (Kesknädal 3.11.2010)

* Urmi Reinde „Eestit juhivad enamlaste-kelamlaste liit“ (Kesknädal 28.04.2010)

Dr JAAK UIBU jätkab rahvastikukriisi teemal

„Kui kahekümne aastaga on Eesti kaotanud kuendiku oma rahvastikust ja täna soovib komandik Eestist lahkuda ja kui see ei ole rahvastikukriis, siis kui suur peab olema rahvastikukadu rahvastikukriisi tuvastamiseks ja tõhusate vastumeetmete rakendamiseks!? Siin kumab vastu seadusandlik tegematajätmine.“

Nii küsib meditsiinidoktor Jaak Uibu oma ettekandes „Eesti Vabariigi põhiseadus ja rahvastikukriis“, mille ta pidas enne valimisi Tallinna kodu-rahuforumil.

Ta räägib põhjalikult lahti selle, kuidas nii iseseisvalt kui ka Toompea Haridusseminari esindajana püüab mõjutada Eesti riigi põhiseaduslike institutsioonide (president, Riigikogu, valitsus, õiguskantsler), aga ka teadusasutuste ja meedia arusaamist sellest, et meie riik seisab ülimalt tõsise depopulatsiooniprobleemi ees. Juba palju aastaid nõuab dr Uibu neilt institutsioonidelt lahendusi, pakkudes neile ka oma uurimistulemusi ning abi.

Samuti on dr Uibu silmatorkavalt palju võtnud sõna ajakirjanduses ja teadusväljaannetes ning esinenud erinevatel foorumitel, püüdes lüüa häirekella Eestit vallutanud enneolematu rahvastikukriisi kuuldavaks-nähtavaks tegemisel. Peale teatavaksõutu ei ole ta paraku rohkem toetust saanud.

Loe dr. med. Jaak Uibu ettekannet 6. novembri Kesknädala kodulehel www.kesknadal.ee/!

Valimistel sai n

Tsirkust ja leiba!

Too vana lausung on ajapikku, ilmselt artistide reklaamiks, sõnade järjekorda muutnud – enne oli ju „Leiba ja tsirkust!“. Täiskõhuga tuleb naer siiski paremini välja. Neil valimistel nägime nalja ja naerugi.

Kahjuks ei ole analüüsitud valimiste tulemusi põhjusepõhiselt. Vigu ei tule otsida niivõrd kampaaniatest ja valijate rumalusest. Just meedia massiivne pealetung Edgar Savisaare vastu on kindlustanud tema funktsioone.

Olen nõus „Õhtulehes“ 26. oktoobril ilmunud Heinz Valgu arvamusega, kes otsese osavõtjana Eesti uuestisünnis näeb taasiseseisvumise ajaloo

moonutamisi. Eriti jõhker, et seda kirjutavad ise selles kaasalööjad, ja neile, kes osavõtjatest veel elavad. Too veretu riigipööre ei toimunud muidugi juhuse tahtel lauluga. Teatud momenti kasutasid õiged riigimehed koos rahvaga (Rahvarinne, RR) vapralt ära. See väärib ausat kiitust ja ajaloos ära märkimist! Kiire vabanemine tekitas pendliefekti. Parempoolne pööre oli nii võimas, et üks

põlvkond tallati jalge alla. Üks Soome ajakirjanik ütles: „Kui teil poleks Savisaart, oleks ta tulnud välja mõelda. See mees on ainuke, kes tasakaalustab teie parempoolsust!“

Patriootilisel kõrghetkel Balti ketis käsikäes olles lubasime üheskoos vaba Eesti nimel ka süüa kartulikoori. Kui suuremad hirmud olid möödas, tekkis grupp ahnureid, kes kasutas ära olukorda ja kukkus tormama Eldoraado poole, ja sellise tempoga üle laipade, et kadus asjalik mõtlemine. Kaasa haarati väliseestlasi. New Yorgi Eesti Majas kurtis mulle seda üks vanem töötaja – ta nimetas rea meie praegusi valitsusmehi, kes sääl lihtsalt

kerjasid ja suuri lubadusi jagasid (ka maksmata arveid jättes jpm.).

Juba siis oli Savisaar kõrvale lükatud. Saanud võimule, kanditi meie rahandus, majandus jne sentide eest koos tuludega välismaale. Jäeti ka suur osa inimesi sundüürnikeks ning suurem osa elanikkonnast tänini kartulikoori sööma. Ja ega neid lohuta Ansipi teade, et tuleval aastal tõusevad riigijuhtide palgad 20% (peaministril 30%!), mis niigi on ülejäänud palkadest kümneid kordi suuremad, pluss boonused. Lastetoetuste ja pensionide lõhe järjest süveneb.

Üks mees ühe erakonnaga – õigemini, Savisaar versus kõik

malja kah!

ülejäanud erakonnad – ei suuda seda lõhet kõrvaldada. President ei tahagi. Rahvas on sellest korduvalt valimistel märku andnud (Indrek Tarandi 100 000 häält, Savisaare ja Keskerakonna triumf). Ka viimastel kohalikel valimistel on see kogu saladus!

teele. Ajapikku saame korralikuks põhjamaa pisiriigiks oma miljonärieste ja, mis peasi, korraliku keskklassiga. Mersud sagivate kaltsakatega viivad meid viie tagumise riigi hulka. Ameerikas ehitasid autotootjad enne teed, ja alles siis hakkasid autosid müüma.

Rohkem piltlikku pihapanekut! – soovid argised rõõmu- ja muretundjad. Näiteks oli üks lugeja, kes hoolega käib raamatukogus Kesknädalat lugemas, leidnud: miks ei võiks „Hiibuse nädal“ liigutada inimeste mõtteid ka Linnalehes?

Tuleb kaotada see lõhe, viia riik tagasi normaalsele arengu-

Kui jätkatakse samas vaimus, jookseb meie maa inimestest

tühjaks. Jäävad kartulikoortesööjad ja tulevad uued inimesed (üks juba Tallinna linnavolikogus õpib keelt ja ametit). Ja eesti kultuur suundubki Langi muuseumi!

Aga poliitiline lõhestatus on saavutanud juba kosmilisi mõõtmeid, viies koduste tülideni ja abielulahutusteni, ajanud lapsed vanemate ja vanemad vanavanemate vastu. Lõpetage see, härra president! Muudu on tõepoolest ümber presidendilossi turvatara vaja.

HUGO HIIBUS
humorist ja karikaturist,
pildiautor

Soome ajakirjanik Sami Lotila Kesknädalale

„Eesti pressis on hakatud kirjutama, kuidas eestlased on juba hakanud pöörduma Soomest tagasi Eestisse, aga see ei vasta tõele. Tundub, et Eestis on veelgi palju neid (eriti ajakirjanike ja valitsuserakondade esindajate hulgas), kes ei saa aru, mis põhjustel Soome minnakse/tullakse. Kordades parem palk on üks põhjus, aga mitte kõige olulisem. Asi on terves ühiskonnakorralduses, mis on Soomes (Põhjamaades üldse) inimsõbralik, aga mitte inimvaenulik nagu hetkel Eestis. Õiglane maksusüsteem on tähtis tegur, aga Soome tullakse otsima ka võrdvärsust. Eestis vaikuti maha rahvusvaheline võrdvärsusteemaline uuring, mis paigutas Eesti 60. kohale... Venemaa oli 59., Läti 15., Moldova 40. kohal jne. Põhjamaad olid muidugi tipus. See tõesti on nii, nagu Savisaar ütles Soome pressis: „Väljaränne on (Eesti jaoks) katastroof.“ Kuidas väljarännet peatatakse? Eesti press võiks sellest kirjutada, kui – kui on soovi ja kui on JULGUST. Hetkel seda ilmselgelt ei ole. On vaid lollust.“

Nii kirjutab Sami Lotila Kesknädalale, ja saatis meile alljärgneva loo.
Toimetus

Soomest on saanud eestlaste pagulaslaager

Sisseränne Soomest Eestisse on intensiivistunud, väitis Eesti Panga ökonomist hiljuti mingile Eesti ajalehele. Tõendeid ta oma väitele ei toonud, ja ega ajakirjanikuhakatis neid tema käest ka küsinud. Bullshit, ehk eestipäraselt – pulli sitt, ütlen mina!

SAMI LOTILA
Eesti asja vaatleja Soomest

Ränne küll intensiivistub, aga hoopis vastupidises suunas. Eesti kodusõda alles kogub tuure, ja põgenikke tulvib Helsingi piirkonda ning ka ülejäänud Soome hetkel rohkem kui kunagi varem. Seda kinnitab statistika.

Eestist pärit laste arv lööb rekordeid
Minu Soome kodutanavas Helsingi Kamppis töötavad eestlasest juuksur ja kosmetoloog ja meditsiiniõde ja ehitajad. Seal lükkab oma lastekärusid korraga rohkem Eesti emasid kui ühelgi Tallinna kesklinna tänaval. Kamppi sotsiaalmeti juures on hommikuti tihti rohkem eestlasi kui soomlasi.

Ka meie maja koristaja on Eestist. Pärisin tema käest, kuidas talle meeldib Soomes. Ütles, et väga, ja oma lapse pani ta soome kooli. Helsingi piirkonna koolides sel sügisel alustanud Eestist pärit laste arv lõi kõik rekordid. Eestil on üha suurem roll ka Soome meedias. Vaatasin dokumenti Soome vanglatest kodumaale üle viidud eestlastest, kes kirjeldasid, kuidas Eesti vanglates ja õiguskaitseorganites kehtib ehtne Nõukogude kord. Eestis ei oma vangid mingit inimvärsust, muidugi, aga sarnaseid praktiliselt oma inimõigustest tühjaks riisunud inimgrupe on teisigi: puudega inimesed, vaimuhaiged, sõltlased, pikaajalised töötud ja ilmselgelt juba ka üliõpilased...

Soomes, muide, teenivad vangid rohkem raha kui Eesti vanglates valvurid.

Miks Eestis juba kord ei muutu?

Auväärne Eesti Panga ökonomist ei saa aru, miks Soome kolitakse ja miks siia jäädakse. Aga sellest ei saa aru ilmselt ka Eesti rahva enamus – kui nad sellest aru saaks, oleks kord Eestis juba muutunud.

Raha ehk palgad ja pensionid ja toetused on oluline osa inimvärsusest, aga mitte ainus. Nende suurus näitab, kas igast elanikust tõesti ja tõsiselt hoolitakse. Need näitavad, kas riik ja omavalitsused, aga ka ettevõtted, on ausad ja õiglasel oma inimeste suhtes.

Euro-Eesti paradoks on, et rahast on tehtud Jumal ja seks ja filosoofia, aga majandus kukub kolinal, ja oma ostujõu poolest on eestlased juba Euroopa TOP-viies, tagantpoolt vaadates. 1990-ndatel oli Eesti kõige edukam Kesk- ja Ida-Euroopa riik. Nüüd on Eesti paigutatud samasse umbkasti Bulgaaria ja Rumeeniaga.

Euro-Eestist on saanud Neuro-Eesti!

Eestis voolab raha välja, mitte sisse. Majanduspoliitika on ebaõnnestunud ja jätkab oma ebaõnnestumist niikaua, kuni riik ei julge kehtestada õiglast, modernset, euroopalikku

maksusüsteemi. Eestlased vajavad progressiivset tulumaksumäära ja omavalitsused vajavad õigust koguda makse. Maksureform toob Eestisse rohkem kodanikuühiskonda, demokraatiat, jõukust – ühesõnaga, õnne. Hoolitsemine tähendab ka ühiskonnas valitsevat võrdvärsust ehk seda, et meeste ja naiste, vanade ja noorte, heterode ja homode palgad on ühesuurused. See tähendab ka seda, et kõik hädavajalikud teenused on tagatud igal ajal ka ühiskonna nõrgematele.

Eestis see nii ei ole. Eestis vaikuti maha rahvusvaheline uuring, mille järgi on Eesti võrdvärsuse edetabelis 60. kohal ehk tagapool Venemaad ja Lätit, aga ka näiteks Moldovat ja Zimbabwet. Soome ja teised Põhjamaad on muidugi selle edetabeli absoluutses tipus.

Paaritunnise sõidu ajal Tallinnast Helsingisse kasvab eestlase väärtus mitmekordseks nii rahaliselt kui ka vaimselt. Samuti kasvab tema eneseväärikus.

Soomes on eestlane julge

See eestlane on Soomes julge, kes liitub ametiühinguga, kaitseb oma õigusi ja ütleb kõva häälega välja, mida ta arvab Eesti juhtidest ja nende vormitud riigist, mis eksisteerib ainult tänu armuandidele ja purule, mida visatakse Eestile Lääne-Euroopast.

Soomes on inimesel luba olla ... inimene kõikide oma vigade ja probleemidega, ning õigus olla enda üle uhke. Jah, ma tean: tänu

Eestlased vajavad progressiivset tulumaksumäära ja omavalitsused vajavad õigust koguda makse. Maksureform toob Eestisse rohkem kodanikuühiskonda, demokraatiat, jõukust – ühesõnaga, õnne.

ülehele erakonnale paneb sõna "uhke" eestlased oma pükse märjaks naerma.

Tunne olla inimene ja aktsepteeritud sellisena, kui ta on, on midagi sellist, millest on raske loobuda, kui seda on korra tunnetatud.

Väljastpoolt vaataja saab aru, et Eesti on sõjas iseendaga. Eestit juhtiv klikk on sõjas rahva enamusega, tavainimestega, vaeste ja haigetega, ning relvadeks on kolmesajaeurosed miinimumpalgad, paarikümneeurosed toimetuleku- ja lastetoetused, puuduvad töötuba-rahad, aga ka nälgivad lapsed, kibestunud õppurid ja lootuse kaotanud penskarid.

Eesti riik sõdib omaenda vaeste vastu, kelle vaesuses on ta ise süüdi.

Soomest on saanud eestlaste pagulaslaager, kus põgenejate töökust hinnatakse. Soome pakub turvatunnet. Tagasi rindele tahtjaid on vähe, kui ühtegi.

Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5
Kesknädal

Tagantjäreletarkus

Jüri Toomepuu nutab 24. oktoobri Õhtulehes kaotatud võimaluse üle mõni poliitkloun Tallinnas võimule upitada. Härra on nõrduinud sellest, et järjest enam mittekodanikke saab kodakondsuse, samas kui eestlased jätkavad põgenemist oma kodumaalt. Võim Tallinnas on õnneks kindlates kätes, kuid Toomepuu peaks muret tundma hoopis selle üle: miks eestlased hülgavad kodumaa ja siirduvad võõrsile?

Andrus Ansip on Euroopa Liidus kõige kauem võimul püsinud valitsusjuht. Samas ka kõige võhiklikum ja saamatum: põllumajandus – üks Eesti riigi alustaladest – on laostatud; rahandus on suures osas antud Skandinaavia pankade hallata, kusjuures kogu saadud kasum läheb maksuvabalt riigist välja (see on enneolematu lollus!).

Nälj ja töötus, mis olid nõukaajal tundmatud, on nüüd sundinud eestlasi oma iidset kodumaalt lahkuma. Rahva poolt valitud president ei oleks külmavereliselt pealt vaadanud riigi majanduse hävingut, vaid Ansipi juhitud valitsus oluks juba aastaid ajaloo prügilas. Kuna aga meil on valitsuse soosingus impordipresident, kelle teadmised riigijuhtimisest on sama kesised, kui IRL-i poisikestest valitsuses, siis on ainuke lootus, et paari aasta pärast Riigikogu valimiste järgselt saab Eesti Vabariik endale valitsuse, kes on võimeline senise kaose likvideerima ja asuma võitlusse rahva heaolu tõusu nimel.

Elmar Hollmann, Kärdla, Hiiumaa

Kogu võim kuulub rahvale!

Kallid eestimaalased, koondugem ühtseks jõuks võitluses Eestimaa reetmise vastu! Mitte ainult eestlased, vaid kõik, kes on Eestimaa valinud oma alaliseks elukohaks ja peavad seda oma kodumaaks. Me ei tohi lasta Eestimaad tükkahaaval ära kinkida Venemaale ega mitte ühelegi teisele riigile. Meie maa on meile püha ja peab olema puutumatu. Meie kohus on au sees hoida oma esivanemate elu hinnaga kätte võidetud.

Eesti Vabariigi põhiseaduse §122 järgi on Eesti riigipiirid kindlaks määratud Tartu rahulepinguga. Piiride meelevaldne muutmine mõningate kõrgete riigiametnike omavaheliste kokkulepetega on rahva tahte vastane ja seda saab vaadelda riigireetmisena.

Mitte ainult Lenini revolutsioonilistes loosungites ei kuulutatud, et kogu võim riigis kuulub rahvale. Ka meie põhiseaduse esimeses peatükis §1 on sätestatud: "Eesti on iseseisev ja sõltumatu demokraatlik vabariik, kus kõrgeima riigivõimu kandja on rahvas. Eesti iseseisvus ja sõltumatus on aegumatu ning võõrandamatu." Kas saab veel midagi selgemini ja ühemõttelisemalt sätestada? Miks meie riigiisandad ei austa meie põhiseadust?

Kakskümmend viis eestimaalast esitasid reeturuse pärast muret tundes avalduse peaprokurör Norman Aasale. Mis saab edasi? Kui arvestada peaprokuröri seniseid mõõnvaid reageeringuid õiguskaitseorganite tegevuse suhtes ning ka juba 22 aasta jooksul toime pandud rahvuslaste represseerimisi, kui oli sügavalt riivatud rahva õiglustunnet, siis pole enam erilist usku seaduslikku abi saada. Meie vabariigis on hulgaliselt vanureid ja puuetega kodanikke, kes ise ei suuda aktiivset vastupanu osutada, kuid loodavad, et noored ja tublid eestimaalased ei lase juhtuda sellel, mida ajaloos enam mitte kunagi parandada ei saa.

Jaak Laidla, veteranvõitleja Harjumaalt

Mida aeg edasi, seda kahtlasem

Vaatasin 23. oktoobri „Pealt-nägijast“ (ETV) lugu kurikuulsaks saanud maadevahetusest. Mida rohkem seda igihaljast teemat käsitletakse, seda rohkem tekib tahtmatult küsimusi juurde. Seekord saatejuht Mihkel Kärmas surus uute tõendite koorma all suurärimees-ehitusettevõtja Toomas Annuse efektselt nurka – teatud! Tekib küsimus: Miks üldse tehti Eestis selline nii paljude mahhineerimis- ja kombinimisahvatlustega ning nii paljude sissekukkumise- ja vahelejäamisvõimalustega maadevahetussüsteem, kui ka ilma kõige sellest saavad teised riigid edukalt hakkama?

Ja veel: Kui seda üleriigiliselt seaduslikuks kuulutatud maadevahetamise võimalust kasutasid paljud, siis miks nendest paljudest samade mängevõimude järgi tehtud tehingutest kuulutati ebaseaduslikeks ja korruptiivseteks vaid need, mis kuulusid

tülikasse vastasleeri või nende toetajate poolele? Kas mitte teadlikult ja ettekaavatsetult ei tehtud maadevahetussaadus nii lõtvade mängevõimudega, et sellega seatigi üles nagu salakaval püünlõks – võimude poolel olevad maadevahetajad teadsid täpselt, kuidas iga seadusepunkti oskuslikult järgida. Samas tehti seda põhimõttel: küll vastasrinde mehed peagi kas teadmatusest ja lihtsameelsusest vahele jäävad ning end niiviisi auti mängivad.

Oli ju näha, et püüniseid oli vaja üles seada just nüüd, kui tekkis oht seebimulli lõhkemiseks, kui jätkuvalt pilgati Savisaart, et ta pole suuteline tegema koostööd ühegi erakonnaga – just siis, kui Edgar Savisaar oli sõlminud koostöölepingu Villu Reiljani parteiga. Savisaar ju ei istunudki enam üksinda nurgas, mis nüüd ajaski võimud tagajalgadele.

Kui siia lisada, et vahele-

vedamiseks kasutati peamiselt pealtkuulamist, ja seda loomulikult ainult vastasrinde maadevahetajate kõnede puhul, siis nii talitades võib ju süüdistusi kokku klopsida vist ükskõik kelle suhtes ja kasvõi õlleklaasi taga lobisetu alusel. Põhimõttel, nagu esitati süüdistus Pärnu endisele linna-peale Viisitammele – isegi korruptsioonile mõtlemine tõlgendati süüdistuseks.

Mis eesmärgil kirjutati Reiljani kohtuprotsessiks kokku tervelt 40 000 lehekülge toimikuid, kui oli teada, et puht füüsiliselt on võimalik läbi toimetada maksimaalselt vaid vist 4000 lehekülge? Intervjuus ütles Annus, et temal on selle kohtuprotsessi 10 aastat kaotsi läinud. Kui palju on Reiljan aastaid kaotanud? Miks venitatakse meil kohtuprotsessid lõpmatult pikaks? Kas see on tahtlik kavatsus kohtuallu- seid lõputult ruineerida

stressi piiril või koolitatakse tõesti meil nii vähe juriste? Kes vastutab inimeste kaotsiläinud aastate eest?

Kunagi Stalini ja stalinistide aegu käis kõik lihtsalt: pool tundi „troika“ kohtuistungit, ja 25+5 oligi valmis! Hiljem, Antropovi ja Brežnevi aegadel läks asi natuke rafineeritumaks – tülikast personist lahti saamiseks mõeldi välja hullumeelse diagnoos ja ta paigutati sundravile, kus inimest mürgitades hävitati tema tervis lõplikult.

Kas täna, demokraatlikus riigis ebasobivast konkurentidest lahti saamiseks kasutame „süütut“ kohtupidamise lõputult venitamise taktikat? Kas see on rivaalist lahti saamine Eesti moodi?

Udo Knaps, Märjamaa, Rapla maakond

Trükivalgust „Videvikule“!

Ärgem kiirustagem vana ja usaldusväärse kaevu kinnijamist, vaid remontigem seda!

Olin eakate ajalehe „Videvik“ püsilugeja tema alguspäevadest peale kuni viimase numbrini, mis ei tarvitsenuks veel kaugeltki viimseks jääda.

29. augustil ilmunud viimases, n-õ peatusnumbris andis pr Imbi Jeletsky täpse ja asjaliku ülevaate nii „Videvik“ ajaloost kui ka hetkeseisust. Normaalse lehetegemise jätkamiseks läinuks vaja, et trükiarv oleks 5500. Ja toimetuse, kelle töö vankumatuks printsiibiks kallutamatus, lähtumine pensionäride jt vanurite elulistest huvidest, aidanuks edasi sellise lehe vajajaid. Vahepeal „Videvik“ lugejaskonnale kiirkorras appi tulnud „60+“ ja „Maaleht“ on oma spetsiifika poolest küll teatud määral avitajad, kuid pole võimelised asendama „Videvikku“.

Olukorrast väljatulekuks on vaja tagastamatu abina katta 65000 eurot aastatellimuse jaoks ja 15000 eurot võlgnevuste katteks. Mis oleks, kui Tallinna linnavalitsus leiaks 40000 ja ülejäänud omavalitsused ühtekokku teist samapalju? Ning Sotsiaalministeerium toetaks omalt poolt?

Arvan, et „Videvik“ sõpradel oleks aeg avada toetuste kogumine ajalehe väljaandmise jätkamiseks. Mina toetaksin vähemalt 10 euroga.

Niisuguste üldrahvalike ettevõtmiste kogemusi on ju Eestis olemas!

Hans Keerd, Sindi, Pärnumaa

Kah-hoolitsus eluheidikute eest!

Äng tuleb peale, kui näed meil elu hammasrataste vahele jäänud pidevalt usinasti puistamas nii suuri kui ka väikesi prügikonteinereid. Mille otsingul nood „väljakaevamised“ käivad? Varem loodeti kauplustagustest „maardlatest“ leida mahamüümata jäänud toidujääke. Praegu avitavad söögivajajaid Toidupank, Päästearmee, supiköögid, valdades ja kirikutes jagatav toetus jne. Nüüd otsitakse ja leitakse üksnes tagastustaarat. Kui „vaestes“ Lõuna-Euroopa riikides ja Venemaal on mistahes taarat kõikjal vedelemas, sest seal tagastussüsteem ei toimi ja olmpilt on seetõttu troostitu, siis Eesti Vabariigis on ilmselgesti tegemist eripärase hoolitsemisega prükkarite eest. Väidetavasti 40–50% taarast leiab tee prügikonteinerisse, kust „prügikaevurite“ väljatuhlatu leiab taarapunktide kaudu tee taaskasutusse, tagades otsijale uusi võimalusi alkoholi ostmiseks. See oleks kui riigipoolne küüniline ahvatlus joomarlusele, omakorda tagamaks alkojookide läbimüügikäivet ja aktsiisi.

Kui aga tõsta tagastustaarat hindu niivõrd-kuivõrd, et taarat ei hakataks liiga kergekäeliselt üle öla viskama või prügikonteinerisse toimetama? See tagaks paljude perede jaoks mõnegi euro vajalikeks ostudeks. Aga õilishinged annetaks edaspidigi taararaha teatrihuviliste laste avitamisse.

Leo Mürkhein, Tallinn

Saab küll küllale küll

Nüüd on Eesti ebaõiglusel ja kaabaklusel ka etalon – praegune valitsus, kes otsustas tõsta oma klanni palkasid 20–30%. Näidates sellega, et äärmiselt ebaõiglasi palgasuhteid avalikus sektoris on võimalik veelgi väärastada. Isegi üle eestlasliku taluvuse piiri. Või, mine tea, äkki polegi sel taluvusel enam piire?..

Meie mittelegitiimse (s.t ebaseadusliku) valitsuse rahaliigutaja Jürgen Ligi mängib viletsat näitemängu, kus kurdab, et on sellises ametis, kus palgatõusust ei saa tunda õnne (!?), vaid kus tuleb taluda vaid sõimu... (Ausalt, iiveldama ajab!)

Nagu öeldud, säärast valitsust

pole mõtet kritiseerida. Sellest tuleks kiiremas korras lahti saada. Üllatav, et kaabakvalitsus säärase palgatõusudega valimiste eelõhtul lagedale tuli. Kas on nad sedavõrd rumalad või on nende valimismasinad timmitud kindla võidu peale?

Kus on Keskerakonna kaalukas sõnum (palju sõnumeid!) selles asjas? Kus on tema Jeanne d'Arc'id ja õilsad rüütlid, kes õpetajate jt palgaga alandatute pärast lahingusse tormaksid? Kes avalikult ütleksid rahvale: „**Teeme nüüd nii, et vähendame riigikoolaste jm valitsusametnike palkasid täpselt poole võrra ning tõstame õpetajate jt nendesarnaste palku täpselt poole võrra.**“

Esimest saab teha kohe, teist mõne aastaga. Saaksime rahvaasemike ja õpetajate palgasuhteks ca 1,5 – mis ongi tavalises riigis tavaline.

Kuniks mõne keskerakondliku tribuuni suust pole veel kuulda seda esimest ja (võib-olla) kõige tähtsamat sõnumit, hakkab siinkirjutaja keskerakondlik usk ja südametunnistus kärebuma. Paraku küll.

Väikesed sammud ja populism võivad kindlustada küll valimisvõidu, aga nad ei päästa enam Eestit. Vaja on teha suuri otsuseid. Eelkõige taastada rahva õiglustunne.

Praegu on Eestis õhk lõugajat

ja lõugutajatest paks. Ometi ei ole lõugamisel ja nudipäisusel positiivset väljundit. Anarhism, mida selgelt nähtavalt propageerivad paljud meie kultuuriinimesed, tuleb Eestile kahjuks. Nii riik kui ka linn vajavad valitsejaid. Ja need tuleb valida parteidel, kes meil olemas on. Pluss-miinus arvesse võttes ei näe siinkirjutaja (praegusel momendil) alternatiivi Keskerakonnale. Nii lihtne see ongi, kallid kaasvalijad!

Ants Metsla, Vändra, Pärnumaa

Valisime mis valisime...

Oi, kui jõudsaste elu läheb edasi!
Meeste kududa jääb sukk,
kana hakkab kirema ja munema kukk.

Maha! – hüüame nüüd.
Vabaduses ole kuss,
muidu tuleb vingerpuss...
Vabadus meil on viin, viin ja viin –
rüüpad rohkem, polegi enam piin.

Meil pole enam suurt mahti –
Euroopa peab ju meile jahti.
Vaata, seal tulebki KEEGI,
seljas raske sopakann kallis.

Sellega vist tahab ta
Eestit ja eestlasi ära mustata,
et hävitada saaks see väike maa?
Hõissaa! – Euroopale Eestimaa,
ja eestlased ka... Südamerahas.

Õilme Trisberg Tallinnast

Järeilmõtteid valimis(t)rallist

Eesti inimeste rahu ja privaatsust häiritakse, kui enne valimisi hakkavad postkaste koos kaubareklaamidega ummistama IRL-i tegelaste küsitluslehed ja reformierakondlaste näopildid. Kui kaubanduskeskuste ees kõnetavad inimesi mesimagusa naeratusega sotsid ja peavoolumeedia hakkab senisest intensiivsemalt tegelema rahva ajupesuga. Seekord lisandusid neile Rainer Vakra personaalselt jagatud lendlehed Nõmme turul jne jne.

ENDEL RIHVK
vaatleja

Kui kuulen kedagi meie meediast rääkides kasutamas sõna sõltumatu, siis tulevad paratamatult meelde anekdoodid, kus Armeenia Raadiotele sai esitada igasuguseid küsimusi. Küsiti sedagi: "Missugune on maailma kõige sõltumatu riik?" Vastati: "Mongoolia, sest temast ei sõltu mitte midagi."

"Sõltumatu" peavoolumeedia

Tänapäeval võiks kõlada küsimus nii: "Missuguses riigis on kõige sõltumatu meedia?" Arvatavasti oleks vastus: "Eesti, sest sealne meedia tümitab Keskerakonda sõltumata aastaajast, kuupäevast, kellaajast ja isegi ilmast." Püüaksin hiljutistel valimistel meedias toimunud kommenteerida Postimehe näitel. Toimetuses oli juba aegsasti välja töötatud detailne kava, kuidas koguda komprat Keskerakonna kohta ja seda doseeritult avaldada. Kuna linnatänavate olukorrad, tasuta ühistranspordist, lasteaiakohtadest ja Edgar Savisaare raamatu-honorarist oli juba piisavalt kaua leierdatud, tuli leida mingi uus teema. See leiti Tarmo Lausingu abiga, kes oli nõus hetkelise tähelepanu nimel oma väärikuse maha müüma. Neid "kuldmune" serveeriti pikalt ja põhjalikult, pööramata tähelepanu noormehe jutus leiduvatele vastuoludele ja kõnealuste rahasummade pidevale kasvule.

Peateemale otsiti pidevalt lisa, kuni niisuguse kurioosumini: Tallinna trammivõrk ei kõlbavat kuhugi, sest seal ei lihvita trammirööpaid.

Kõige ilmekamaks näiteks meedia kallutusest olid Postimehe numbrid valimispäeva ümber. Laupäeval, 19. oktoobril täitis kogu esikülje poster, mis teatas, et võidust Keskerakonna üle Tallinnas on puudu vaid ainult 1% hääl. Esmaspäevase, 21. oktoobri lehe esiküljele ehtisid Eerik-Niiles Krossi suure pildi kõrval veel Sven Mikseri, Valdo Randpere ja Urmas Reinsalu pildid. Valimiste suveräänset võitjat Edgar Savisaart selles lehes polnud. Kui keegi arvas, et ajalehe trükkimineku ajaks polnud lõpptulemused veel selgunud ja järgmises lehes toimetuse end rehabiliteerib, siis ta eksis sügavalt: 22. oktoobri lehes oli Savisaarest vaid karikatuur ja üks seljatagant tehtud foto viiendal leheküljel.

Võitjad ja kaotajad

21. oktoobri ETV saates „Foorum“ püüdsid kõikide erakondade esindajad väita, et nad on teinud väga hea tulemuse ja kaotajaid nagu polekski. Siin ei tahaks hakata nendega väitlema ja pigem teeks juttu neist, kes olid personaalsed kaotajad. Nõnda inimeste ambitsioonid olid selgelt suuremad kui nende võimed.

Eerik-Niiles Kross on üles kasvanud ajal, kui ühiskond tema vanematele ohtralt au ja kiitust jagas. Küllap sealt ka poja kuulsusejanu. Paraku pole loodus talle kaasa andnud kirjanikest vanemate väärisgeene. Sestap üritas poiss tippu trügida luure alal nii kodumaal kui ka võõrsil. Aga loodetud tähelepanu jäi tulemata ja kõrget kohta NATO-s talle ei pakutud. Selle asemel hakkas Eesti idanaaber teda kahtlustama kuriteos. Nüüd otsustas Kross teha kannapöörde ja sukelduda poliitikasse, püüdes venevastaste valijate toel võita valimisi Tallinnas. Võitu ei tulnud, kuid meedia lipitseb tema ümber endistviisi. Paraku ei ole keegi tahtnud Krossile esitada väga lihtsat küsimust: miks kuulutas Venemaa Interpoli kodulehel tagaotsitavaks just teda, mitte aga näiteks Ansipit, Laari või Ilvest, keda kompromiteerida olnuks ju hoopis kasulik. Meie "riigimehed" asusid otsekohe Krossi kaitsma ja Interpoli mustama, demonstراتiivselt vormistades kahtlusalusele kaitseministri nõuniku koha. Pärast valimisi pole aga meie lapsevanemail vaja oma ülekäteläinud võsukesti hirmutada politsei, kolumatsi ega mõne muu kolliga – piisab tänavareklaamis kasutatud Krossi pildi näitamisest.

Teiseks kaotajaks võib pidada Tarmo Lausingut. Tema "paljastused" valimistulemusi oluliselt ei mõjutanud, kuid ta

Kõik, mida me Vilja elust teame, viitab ambitsioonikusele. Vahur Kersna raamatust "7x7" võime lugeda, kuidas Vilja lahkus sõnagi lausumata nende ühiselt loodud kodust.

enda imago sai tõsise löögi. Lausingu isikut saab üsna hõlpsasti kõrvutada Bradley Manningiga, kes USA sõjaväeluures töötades lekitas Wikileaksile riigisaladusi. Manningit kirjeldatakse kui kidurakasvulist ja kompleksidega inimest, kellele ühtäkki lõi pähe kuulsusejanu. Pildi järgi otsustades tundub Lausing Manningiga üpris sarnane. Edaspidi Eestisse tulles oleks Lausingul kasulik oma nime muuta, sest teiste inimeste mustamist omaenda upitamiseks rahvas ei aktsepteeri.

Kolmas kaotaja on Vilja Toomast. Selles, et ta oma varasemad vaated maha salgas ja vaenlaste juurde üle läks, pole küll midagi eriskummalist. Meil on selliseid teisigi ja küllap saab olema ka edaspidi. Samas pole kindlasti vastuvõetav see, kui inimene oma endist abikaasat hakkab mustama ja süüdistama Tallinna raha raiskamises. Peaks olema normiks, et kooselanud inimesed peale suhte (ka varalise) korrektset lõpetamist jäävad oma partneri suhtes taktitundeliseks. Nii nagu ei ole Edgar Savisaar poole sõnagagi Vilja Toomasti otuseid arvustanud, kaasa arvtates tema Europarlamendis jätkamist Keskerakonna ja Edgari personaalset mandaati kasutades.

Kõik, mida me Vilja elust teame, viitab ambitsioonikusele. Vahur Kersna raama-

tust "7x7" võime lugeda, kuidas Vilja lahkus sõnagi lausumata nende ühiselt loodud kodust. Edasist teades võime öelda, et ilma Edgar Savisaareta oleks Vilja eikeegi, kes oma frustratsioone peaks välja elama Lausingu kombel. Taas tuleb meelde Edgar Savisaare kunagine ütlus: "Mõned inimesed, keda ma olen poliitikasse aidanud, käituvad kaabaklikult." Kui ta poleks tõeline härrasmees, siis ta võiks nüüd neid sõnu korrata.

Kuhu kaob raha?

Siinkohal pole tegu teatri NO99 poolt vändatud filmi arvustusega. Lõppenud valimiskampania läbivaks motiiviks olid paremerakondade ja nendega kampa löönud sotside süüdistused, et Keskerakond raiskab Tallinna maksumaksjate raha. Kross ja mõni teinegi nimetas seda ka korruptsiooniks, kuid ilmselgelt pole nad selle sõna tähendust õigesti mõistnud, sest seaduslikult kinnitatud eelarve piires tehtud kulutusi ei saa mitte kuidagi liigitada selle mõiste alla. Kulutuste otstarbekuse üle saab alati vaielda isegi oma kodus ja alati jääb osa inimesi eriarvamusele.

Paraku ei kulutata mitte ainult Tallinnas, vaid ka kogu riigis maksumaksjate raha, millest osa on pealegi Euroopa maksumaksjate oma. Et selle rahaga riigis säästlikult ringi käiakse, seda ei saa küll kuidagi öelda. Piisab kui nimetada ETV "Pealtnägijas" kirjeldatud juhtumit, kus PRIA rahastas heldelt meest, kes kasvatab võõral põllumaal omanike teadmata umbrohtu.

Samuti on nii PRIA kui ka EAS andnud suuri summasid eraomanduses oleva Kõue mõisa ja selle ümbruse korrastamiseks, millest avalikkus ei saa mingit kasu. Üht kõige jaburamat rahakasutust võib igauks näha, sõites piki Narva maanteed Rakverre. Haljala lähedale ehitati tohutu suur kahe viaduktiga ristmik, mida ühes tunnis läbib vähem autosid, kui pidevalt umbes Haabersti ristmikku ühes minutis. Lisaks üüratule maksumusele raisati ära suur hulk aina väärtuslikumaks muutuvat põllumaad.

Nüüd ütlesid mõned lapsesuga reformerid otse välja, et Haabersti ristmiku jaoks antakse riigi raha siis, kui nemad Tallinnas võimule pääsevad. Viimaseks näiteks rahva õiglustunnet riivavast rahakasutusest on ministrite ja kõrgete riigiametnike palkade tõstmine 20% võrra olukorras, kus lasteaiadepetajate palga tõstmiseks või laste huvihariduse jaoks raha ei leita.

Keskerakonna ja Edgar Savisaare mõnitamine tipnes seoses Ülemiste vanakese ilmumisega Ülemiste liiklussõlme avamisel. Selle kondi võinuks ehk küll meedia hambusse viskamata jätta. Propagandateooria järgi võis see küll õige tegu olla, kuid valimisi arvestades oli efekt kaheldav. Allakirjutatu arvas kogu aeg, kui räägiti Ülemiste vanakese ilmumisest, et tuleb keegi habemik, kasvõi näiteks Raimo Aas, kes pajatab mõne vigurjuto sellest, kuidas linnavõimu kukutajad talle altkäemaksu pakkusid, et ta Tallinna ära uputaks. Läks aga teisiti, ja tagantjäreletarkus ei maksa midagi.

Nüüd on selleks korraks kõik möödas ja poliitikas jõujooned paigas. Paraku ei jäta paremerakonnad peale kaklust rusikatega vehkimist ja töötavad kättemaksu. Küllap nii püüavad nad maandada iseeneste hirme tulevaste Riigikogu valimiste võimalike tulemuste ees. Kes tuult külvab, see tormi lõikab!

TALLINNA TV
11. – 17. NOVEMBER

ESMASPÄEV, 11.11

08:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
08:15 Pühapäevatee*
09:00 Draamaseriaal. Viis tähti 18/33*
09:45 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
10:00 Dokumentaalfilm. Maailm 50 aasta pärast 2/3*
10:55 Kultuurimeeter*
11:40 BBC krimiseriaal. Surm Paradiisis 9/16*
12:35 Suured helid. Hangzhou Filharmoonia sümfooniaorkester Tallinnas*
14:15 Info TV
15:00 OTSE: Ülekanne Riigikogust
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Armuleek 214/304
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Terve tervis
19:40 Päevakava
20:00 TÄNA. Uudised
21:00 Inimeste lood
21:30 Teine tulemine
00:00 TÄNA. Uudised*
01:00 Draamaseriaal. Armuleek 214/304*
01:45 Terve tervis*
02:10 Päevakava*
02:30 Inimeste lood*
03:00 Info TV

TEISIPÄEV, 12.11

08:00 TÄNA. Uudised*
09:00 Draamaseriaal. Armuleek 214/304*
09:45 Inimeste lood*
10:15 Terve tervis*
10:40 TÄNA. Uudised*
11:40 Päevakava*
12:00 Ülekanne Riigikogust*
15:30 Info TV
16:45 Päevakava*
17:05 Inimeste lood*
17:35 Terve tervis*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Armuleek 215/304
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Miniseriaal. Kuritööd 4/6
20:00 TÄNA. Uudised
20:25 OTSE: Korvpall. Rakvere Tarvas vs JDA Dijon
22:15 Vaba mõtte klubi
23:15 Kurtisaani päevik
00:30 TÄNA. Uudised*
00:55 Draamaseriaal. Armuleek 215/304*
01:40 TÄNA. Uudised*
02:05 Vaba mõtte klubi*
03:05 Info TV

KOLMAPÄEV, 13.11

08:00 TÄNA. Uudised*
08:25 Hõimupäeva jutud 2012, 1/2*
09:00 Draamaseriaal. Armuleek 215/304*
09:45 Miniseriaal. Kuritööd 4/6*
10:30 TÄNA. Uudised*
10:55 Inimese mõde. Aadu Hint*
11:30 Vintskapist soklini*
12:00 OTSE: LV Pressikonverents
12:30 Vaba mõtte klubi*
13:30 Korvpall. Rakvere Tarvas vs JDA Dijon*
15:20 Info TV
16:30 Vaba mõtte klubi*
17:30 LV Pressikonverents*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Armuleek 216/304
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Meedia keskpunkt
20:00 TÄNA. Uudised
21:00 Päevakava*
21:20 Eikunagimaa (USA, 2005)
23:00 TÄNA. Uudised*
00:00 Meedia keskpunkt*
00:45 Draamaseriaal. Armuleek 216/304*
01:30 TÄNA. Uudised*
02:30 LV Pressikonverents*
03:00 Info TV

NELJAPÄEV, 14.11

08:00 TÄNA. Uudised*
09:00 Draamaseriaal. Armuleek 216/304*
09:45 Meedia keskpunkt*
10:30 TÄNA. Uudised*
11:30 LV Pressikonverents*
12:00 Põltsamaa lood*
12:30 Eikunagimaa (USA, 2005)*
14:10 Info TV
16:45 Põlva linn 20*
17:15 Meedia keskpunkt*

18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Armuleek 217/304
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Mina, tallinlane
20:00 TÄNA. Uudised
21:00 Dokumentaalfilm. Göring - esinats 3/3
21:55 Kõrvutu jänes
23:50 TÄNA. Uudised*
00:50 Draamaseriaal. Armuleek 217/304*
01:35 Mina, tallinlane*
02:20 TÄNA. Uudised*
03:20 Info TV

REEDE, 15.11

08:00 TÄNA. Uudised*
09:00 Draamaseriaal. Armuleek 217/304*
09:45 Mina, tallinlane*
10:30 TÄNA. Uudised*
11:30 Dokumentaalfilm. Göring - esinats 3/3*
12:25 Kõrvutu jänes (Saksamaa, 2007)*
14:20 Info TV
16:45 Mina, tallinlane*
17:30 Oma Valitsus
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Armuleek 218/304
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Kultuurimeeter
20:00 TÄNA. Uudised
21:00 Dokumentaalfilm. Kihnu mees
21:50 Kakkõrvtibu
23:50 TÄNA. Uudised*
00:50 Draamaseriaal. Armuleek 218/304*
01:35 Kultuurimeeter*
02:20 TÄNA. Uudised*
03:20 Info TV

LAUPÄEV, 16.11

08:00 TÄNA. Uudised*
09:00 Draamaseriaal. Armuleek 218/304*
09:45 Kultuurimeeter*
10:30 TÄNA. Uudised*
11:30 Terve tervis*
11:55 Mina, tallinlane*
12:40 Inimeste lood*
13:10 Dokumentaalfilm. Kihnu mees*
14:00 Kakkõrvtibu*
16:00 Info TV
17:40 Korvpall. Rakvere Tarvas vs JDA Dijon*
19:30 Keskkonnanädal
20:00 TÄNA. Uudised
20:15 Draamaseriaal. Viis tähti 19/33
21:00 Itaalia miniseriaal. Cesare Mori 2/2
22:40 Hotell Rwanda
00:30 TÄNA. Uudised*
00:45 Keskkonnanädal*
01:15 TÄNA. Uudised*
01:30 Hotell Rwanda*
03:20 Info TV

PÜHAPÄEV, 17.11

08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 Kraamikaamera*
08:45 Draamaseriaal. Viis tähti 19/33*
09:30 Keskkonnanädal*
10:00 Itaalia miniseriaal. Cesare Mori 2/2*
11:40 Tyson (USA, 2008)*
13:10 Suur Buck Howard
14:40 Sini-valge lipu all. Nõiad*
15:00 Pühapäevatee
15:45 Info TV
17:25 Dokumentaalfilm. Läbi aegade. Neitsitorn*
17:55 Terve tervis*
18:20 Kultuurimeeter*
19:05 Dokumentaalfilm. Maailm 50 aasta pärast 3/3
20:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte
20:15 Draamaseriaal. Viis tähti 20/33
21:00 BBC krimiseriaal. Surm Paradiisis 10/16
22:00 Tadas Blinda. Legend on sündinud (Leedu, 2011)
23:50 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
00:05 Pühapäevatee*
00:50 Terve tervis*
01:15 Kraamikaamera*
01:45 Tadas Blinda. Legend on sündinud (Leedu, 2011)*
03:35 Info TV

